

גמור רשאי לדחות סעודת הלילה עד למחרת, והלום ראינו נמי בס' עמוד אש (שטראשון, שו"ת סי' כ"ח) דצריך לאכול סעודה א' בליל שבת דייקא (ולא סגי שיאכל ביום ג' סעודות).

ובשורת דברי נחמיה (בס"י י"ט, לאחר שכתב לחלוק על השואל שם) והוכיח ממשמעות הראשונים והפוסקים שאף בדיעבד לא יצא חובת ס"ג לפני חצות היום, באמת הניח בצע"ג דברי המג"א הנ"ל שמתיר לדחות סעודת הלילה ולעשותה ביום במקום אונס קצת דז"א דזמני הסעודות הם לעיכובא, ושאינו ד' התוס' והרא"ש (שיכול לעשות סעודת הלילה בבוקר כשאין לו נרות בלילה) משום שמצטער לאכול בחושך ואין לו עונג מסעודה כזה עיי"ב, ש, מיהו במק"א כתבנו לפקפק על המשך דברי הדברי נחמיה.

* * *

סימן מו'

שאלה - אי יש להקפיד שלא לעשות קידוש בין שעה ו' לשעה ז'.

תשובה - נהרא ונהרא ופשטיה. כ' המג"א (סי' רע"א סק"א) משם תיקוני שבת שאין לקדש בתחלת ליל שבת, שאז משמש מזל מאדים, אלא יקדש קודם הלילה, ושכן כתב בשו"ת מהר"ל (סי' קנ"ב) עיי"ש, מיהו אנו כתבנו בס"י ל"א דלא ברירא כל כך לקדש מבעוד יום קודם הלילה, ובשו"ע הרב (ס"ג) כ' אלא יקדש או קודם הלילה, או לאחר שעה תוך הלילה, וסיים עלה ז"ל וכבר נתבאר שלכתחלה יש לו לקדש מיד בבואו מביהכ"נ מבעו"י עכ"ל (ולא ידעתי כוונתו בדיוק).

ובעיקר הדבר אף שהאשכנזים מקפידים מאוד בדבר, מ"מ בס' זכרון יהודה (מנהגי מהר"ם אש דף כ"ה) מביא שהמהר"ם אש ז"ל

שם, וכ"ה בשו"ת מן השמים (סי' י"ד, מובא ג"כ כשבה"ל ובאגור) שצריכים להיות השעות של הג' סעודות מחולפות זה מזה (ורייק לה מר"ב ג"פ "היום" שזמן הסעודות דומה לימים שהן מחולקין זה מזה), וכ"כ בס' אבודרהם (דיני ס"ג ד"ה וכו') שצריך להיות זמניהם חלוקים א' בלילה וא' בשחרית וא' במנחה, וכ"כ בס' שלחן של ארבע (לרבינו בחיי דף ק"ד ע"ב) דג"ס זמניהם חלוקים ערבית, שחרית, מנחה דייקא, וכן בס' העתים (סי' קצ"ג) שאינו יוצא אלא חדא בשחרית וחדא במנחה, וכן הרמב"ם (פ"ל מהל' שבת ה"ט) כ' סתמא דחייב אדם לאכול ג' סעודות בשבת א' ערבית וא' שחרית וא' במנחה, וכן מביא בס' ארחות חיים להר"א מלוניל ז"ל (ריש דין ס"ג) שחייב לאכול ג"ס א' ערבית וא' שחרית וא' מנחה.]

גם יעויין בס' כפה"ח (סי' רצ"א סק"ב) שכ' דלהזוה"ק ולהאריז"ל יש לעשות כל הסעודות בזמנם, א' בלילה וא' בשחרית וא' אחר תפלת מנחה, וכ"כ עוד בכפה"ח (סי' רל"ב סק"ל ב), וידוע מוזה"ק שסעודת הלילה הוא בבחינת מלכות (שבת מלכתא) שהוא חקל תפוחין קדישין, וסעודת היום הוא בבחינת חסד, וסעודה ג' (זעיר אנפין) בחינת תפארת (מדת יעקב), וע' נמי בשו"ת הרדב"ז (סי' תפ"ט) לאחר שכ' שהג' סעודות חלוקות בזמנם כשם שהם חלוקות בתפלות וזמנם (ועל כן אין לחלק סעודת שחרית לשתיים) סיים עלה בזה"ל וכן הדבר לפי טעם המצוה למשכילים עכ"ל, ועשו"ש חרדב"ז (בח"ב סי' תשנ"ד) שכ' בזה"ל שמע בקולי וקיים מצות סעודה שלישית בזמנה אחר תפלת מנחה מיד "כי כסדר התפלות תקנום" עכ"ל, ממילא שי"ל נמי כן בנוגע סעודת ליל שבת, וכ"כ בערוה"ש (רע"ז) שלכתחלה "החויב" לאכול בלילה דוקא, וכ"פ במ"ב (רע"ד ט ובשעה"צ סק"ח) דדוקא באונס